

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Татяна Ангелова,

член на научно жури със заповед № РД 38-240/ 17 май 2021
на конкурс за редовен доцент по професионално направление

2.1.Филология (български език – приложна лингвистика)

с единствен кандидат

гл. ас. д-р Венера Георгиева Матеева - Байчева

В обявения за нуждите на Факултета по славянски филологии към Софийския университет конкурс за редовен доцент по професионално направление 2.1. Филология (български език – приложна лингвистика), публикуван в Държавен вестник ДВ, бр. 22 от 16.03.2021 г. участва единствен кандидат – гл. ас. д-р Венера Георгиева Матеева - Байчева, щатен преподавател в Катедрата по български език като чужд на Факултета по славянски филологии.

Въз основа на представените за оценка материали по конкурса смятам, че кандидатурата на гл. ас. д-р Венера Матеева- Байчева отговаря на изискванията по чл. 56 от ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на СУ.

Учебно-преподавателска дейност

От справката за учебната натовареност по конкурса става ясно, че д-р Матеева - Байчева има пълен хорариум от занятията в образователната степен бакалавър, а именно тя ръководи упражнения по български език като чужд на студенти по програма „Еразъм“ (на английски език), в бакалавърските програми на Факултета по химия и фармация (на английски език), Юридическия факултет, Биологическия факултет. На В. Байчева са възлагани лекционни курсове по фонетика и лексикология на българския език за референт преводачи, курсове в Магистърската програма „Език и културно пространство“.

Преподавателският опит, придобит по време на изявите при работа със студентите, е предпоставка за хабилитирането ѝ. Нещо повече, В. Матеева - Байчева умее да прилага своите преподавателски компетентности като автор на книгите и помагалата, чрез които обучава студентите. Байчева има и авторското участие в учебниците и помагалата за началното и средното училище, вкл. учебници, пряко свързани с изучаването на български език от ученици в чужбина.

Научноизследователска дейност

За научноизследователските изяви на гл. ас. д-р Венера Матеева-Байчева говорят заглавия на сериозни научни публикации, отразяващи устойчивия изследователски интерес на кандидатката. За участие в конкурса д-р Байчева е представила общо 14 заглавия. От тях като научна продукция ще бъдат отчетени: 1 монография, 2 статии в сп. *Български език и литература*, което е индексирано и реферирано, 1 статия в сп. *Българска реч*, 1 статия в юбилеен сборник в чест на проф. Радка Влахова, 1 статия в сборник с трудове от Международната факултетска конференция „Надмощие и приспособяване” на Факултета по славянски филологии през 2017 г. и 1 теоретична статия за синтактични конструкции и паралели между детската реч и речта на чужденци, изучаващи български език, публикувана в „Нова българска граматика” С. 2016. Останалите текстове са на рецензии, които не се отчитат като научна продукция (някои от тях са в съавторство).

Монографията « Езикови аспекти на споделянето на чуждата култура (Съвременна методика и процедури в обучението по български език като чужд)», С. 2021, 190 с. е теоретико-приложно изследване, в което се разглеждат значими аспекти от изучаването на български език като чужд от чужденци, запознаващи се отблизо с културата на българското, овладяват българския език като средство за академична комуникация. Научнообосновано е представянето на основни положения от теорията за овладяването на втория език и схващането за чуждоезиковото обучение като принадлежащо към приложната лингвистика. Във втората част на монографията се разработва дизайн на изследване върху типологията на грешките, допускани от чужденците, изучаващи български език, анализират се установени трудности в процеса на усвояване, по-конкретно в областта на имената и глаголите. Продуктивен е подходът въз основа на резултатите от проучването да се предлагат модели за предвиждане и предотвратяване на отклонения от езиковата норма на обучавани с различни майчини езици.

В. Байчева проучва и интерферентните грешки в употребата на спомагателния глагол *съм* – една статия, в която резултатите от изследването са значими и за обучението по български език като първи. В духа на променящия се образователен контекст д-р Байчева се занимава и с обучението по български език като чужд в електронна среда.

Авторката предлага модели на задачи и типове дейности за овладяването на местоименната система от чужденци; усвояване на словоредата на местоименните клитики,

което особено много затруднява обучаваните и не на последно място се обръща внимание на един значим и за носителите на езика проблем – изучаване на граматичните форми на сказуемото при изразяване на учтивост в обучението по български език като чужд. Във връзка с разработките на В. Байчева имам една препоръка – използва се понятието *национален език* за българския, а коректното название е *официален език* за българския (според Конституцията на РБ България).

Като обем и качество представената научна продукция е напълно достатъчна и покрива препоръчаните критерии за присъждането на академичната длъжност „доцент”.

Гл. ас. Венера Матеева - Байчева участва в значими научни проекти: член е на научния колектив в проект „Нова практическа граматика на български език за чужденци”, както и член на проект по проблемите на обучението по български език като чужд на деца. Участието в проектна дейност красноречиво говори за повишаване на собствената професионална квалификация на кандидатката.

Цитиранията, представени в справката, говорят за научно присъствие в академичния дискурс на един млад изследовател.

Бих искала да споделя и личните си впечатления за д-р Байчева от участието ѝ във Факултетски конференции. Тя оставя впечатление за мотивиран млад университетски преподавател и изследовател, който обогатява университетското обучение по български език като чужд.

Заклучение

Въз основа на казаното, категорично и убедено препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително за избора на главен асистент доктор **Венера Матеева - Байчева** за доцент по 2.1. Филология (български език – приложна лингвистка).

25 юли 2021

проф. д-р Татяна Ангелова:

